

OLIMPIADA DE LIMBĂ ȘI LITERATURĂ ROMÂNĂ

Clasa a X-a

Etapa pe localitate - 30 ianuarie 2016

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Eseul sau răspunsurile nu vor fi precedate de titlu și/sau motto.
- Timpul de lucru: 3 ore.
- Total: 120 de puncte.

Citește, cu atenție, următoarele texte și răspunde tuturor cerințelor formulate mai jos:

A.

Ca o adevărată pasăre de noapte urâsc zorile. Fără a ține seama că o răceală mi-ar fi putut fi funestă, în loc să caut vreun adăpost, am luat-o la picior pe străzile pustii, gonit de searbăda lumină ce se cernea țesută cu apă din văzduhul încruntat, biciuit în răstimpuri cu furie de vântul de miazănoapte. Când, ud leoarcă, m-am văzut acasă, am fost cuprins de o ciudă grozavă, ceea ce nu m-a împiedicat totuși să dorm fără vise până la amiază.

Afară se așternuse pe ploaie, o ploaie care n-a conținut o săptămână încheiată decât în scurtele răgazuri ce își da ca să se pornească mai vajnică. Făceam ce dregeam și gândul îmi zbura la întâmplările din nopțile din urmă. De câte ori venea poșta, săream să văd dacă nu era ceva și pentru mine. Așteptam bineînțeles un cuvânt de la sir Aubrey — se cădea din partea lui — și faptului că pe plicurile sosite nu se afla nici scriptura semeață, nici pecetea cu sfînxul, nu-i puteam găsi tălmăcire.

Într-un ajun de sărbătoare, vremea rea făcu în sfârșit pace. Neîncrezător, nu ieșii decât târziu la plimbare. La zări se lumina a ploaie. Era așa de albastră acea seară dulceagă și lină, de un albastru închis fluid, că orașul părea scufundat în adâncimile tainice

B.

Prima problemă pe care trebuie s-o rezolve autorul unui roman este următoarea: «Cine va relata istoria?». Posibilitățile par nenumărate, dar, în general, se reduc cu adevărat doar la trei opțiuni: un narator-personaj, un narator omniscient, exterior și străin de istoria povestită, sau un narator ambiguu despre care nu știm prea bine dacă relatează dinlăuntru ori din afara lumii descrise. Primele două tipuri de povestitor sunt cele cu o tradiție mai veche și mai verificată; ultimul, în schimb, de sorginte foarte recentă, este un produs al romanului modern.

*Pentru a ne da seama care a fost alegerea autorului, este suficient să verificăm ce persoană gramaticală povestește ficțiunea: un **el**, un **eu** sau un **tu**. Persoana gramaticală despre care vorbește naratorul ne dă de știre care e situația lui față de spațiul unde se desfășoară acțiunea pe care ne-o prezintă. Dacă o face dinspre un **eu** [...], se află în acel spațiu, alternând cu personajele istoriei. Dacă o face dinspre persoana a treia, un **el**, se află în afara spațiului povestit și este, așa cum se întâmplă în atâtea romane clasice, un*

ale unei mări. Străzile mișunau de lume; fericirea de a trăi, de a se bucura de bunurile vieții se oglindea pe toate chipurile, se răsfrângea în toate privirile, vie, aproape ațățătoare, dând frumuseții femeilor o deosebită strălucire. Închipuirea mă purta în trecut, evocam vedenia a cum trebuie să fi fost în asemenea seri marile cetăți ale vechimei — Babilonul, Palmira, Alexandria, Bizanțul? Îmbinând astfel realitatea cu visarea, urmai fără grabă șivoiul mulțimii până la podul de peste canal, unde ceasuri întregi așteptasem atunci pe sir Aubrey.

Drăgălășia locului era împlinită, desăvârșită, de albeața fără seamăn a câtorva lebede ce se aflau la acea oră albastră pe apă parcă într-adins. Nu mai trecui podul și mă înturnai la un birt din apropiere.

Pe când așteptam masa, o privire aruncată pe un ziar mă făcu să aflu abia atunci un lucru de care urla târgul de două zile.

Se pescuise în Charlottenburg, acolo unde Spreea își ia înapoi apele împrumutate canalului, făcând vârtej — se pescuise, legat cobză într-o mantă, un cadavru ce arăta a fi acela al unui tânăr blond și zvelt, bogat îmbrăcat în ținută de seară, gătit și înmănușat, însă desculț.

Tânărul fusese nu de mult ucis. Trupul purta în partea stângă a pieptului o rană adâncă. Lovitura fusese atât de puternică încât arma — o lamă îngustă cu două tășuri — se frânsese, o parte rămânând în rană.

Se găsisse asupra victimei, în hârtie și aur, o mică avere, bașca¹ prețul sculelor² ce purta cu risipă nebună, toate din belșug bătute în safire de Ceylan, numai în safire de Ceylan. În schimb nici o hârtie tipărită sau scrisă care să poată trăda ceva despre ucis — nimic,

narator omniscient, care Îl imită pe Dumnezeu Tatăl cel atotputernic, fiindcă vede totul [...] și știe totul, însă nu face parte din lumea aceea, pe care ne-o prezintă din exterior, din perspectiva privirii sale plutind pe deasupra.

Și atunci, oare în ce parte a spațiului se găsește naratorul care povestește dinspre a doua persoană gramaticală, un tu [...]? În romanele povestite de un narator care vorbește la persoana a doua nu poți ști cu adevărat care este situația, [...] poate fi vocea unui povestitor omniscient și atotputernic care, din afara spațiului narat, ordonă imperativ să se întâmple cele povestite, sau vocea unui narator-personaj, implicat în acțiune, care, din timiditate, dibăcie, schizofrenie sau pur capriciu, se dedublează și își vorbește sieși, adresându-se și cititorului.

(Mario Vargas Llosa, **Scrisori către un tânăr romancier**)

nimic. Hainelor le fusese smuls petecul cu numele croitorului, iar ceasornicului tasul³ cu iscălitura aurfaurului. După chip, înecatul nu mai era în nici un fel de recunoscut, pentru că fața îi fusese arsă cu o apă tare⁴ ce-i rosese aproape în întregime pielea și carnea până la os.

(Mateiu Caragiale, **Remember**)

1 *bășca* (Pop. și fam.) = despărțit, deosebit, separat; în chip deosebit, în alt mod; (În) afară de..., exceptând, nepunând la socoteală...

2 *scule* (înv.) = obiecte de preț, bijuterii

3 *tas* (înv., rar) = capac

4 *apă tare* = acid nitric, produs cu proprietăți corozive

Subiectul I

30 de puncte

- Găsește câte două argumente pentru fiecare dintre situațiile ipotetice de mai jos:
  - textul A reprezintă *incipitul* povestirii;
  - textul A reprezintă *finalul* povestirii. **6 puncte**
- Transcrie, din textul A, patru *repere spațiale și temporale ale narațiunii* (două repere spațiale și două repere temporale). **6 puncte**
- Ilustrează, în 80-100 de cuvinte, două *funcții ale descrierii literare* apelând la exemple din textul A. **6 puncte**
- Scrie o *definiție a naratorului* valorificând informațiile din textul B și propriile cunoștințe. **6 puncte**
- Propune câte un *exemplu de text narativ* (autorul și titlul operei) pentru fiecare dintre cele trei tipuri de narator stabilite de autorul textului B. **6 puncte**

Notă! Niciun răspuns nu va depăși 100 de cuvinte.

Subiectul al II-lea

30 de puncte

Redactează un text de 150 – 300 de cuvinte, sub forma unei **narațiuni polițiste**, în care să elucidezi misterul morții prezentate în textul *Remember* de Mateiu Caragiale. În redactarea compunerii vei avea în vedere următoarele aspecte:

- utilizarea detaliilor din text pentru a justifica derularea anchetei și deznodământul;

- relatarea, fie din punctul de vedere al detectivului care s-a ocupat de caz și care prezintă concluziile, fie din perspectiva personajului-narator care află din ziare ce s-a întâmplat cu prietenul său.
- utilizarea unor strategii narative de captare a interesului cititorului.

Subiectul al III-lea

30 de puncte

Scrie un eseu de 600-900 de cuvinte despre *diversele ipostaze ale naratorului*, valorificând sugestii din textele date, experiența ta culturală (literatură, cinematografie, muzică, arte plastice etc.), precum și ideile din următorul citat:

Dacă eu povestesc (sau redau în scris) un eveniment care mi s-a întâmplat mie însumi, eu, ca narator (sau scriitor) al acestui eveniment, mă aflu în afara acestui timp și spațiu în care s-a petrecut acest eveniment. A identifica în mod absolut propriul meu eu cu eul despre care povestesc este la fel de imposibil pe cât de imposibil este să te ridici de la pământ trăgându-te singur de păr.”

(M. Bahtin, *Probleme de literatură și estetică*)

Notă! În elaborarea eseului, vei respecta structura textului de tip argumentativ: *ipoteza*, constând în *formularea tezei/a punctului de vedere* cu privire la temă, *argumentația* (cu 4 argumente/ raționamente logice/exemple concrete etc.) și *concluzia/sinteza*.

Redactare

30 de puncte

În vederea acordării punctajului pentru redactare, lucrarea ta trebuie să aibă cel puțin 900 de cuvinte.

Pentru redactarea întregii lucrări vei primi **30 de puncte** (organizarea ideilor în scris – 6 puncte; abilități de analiză și de argumentare – 6 puncte; utilizarea limbii literare – 6 puncte; ortografia – 4 puncte; punctuația – 4 puncte; așezarea în pagină, lizibilitatea – 2 puncte, respectarea precizărilor privind numărul de cuvinte – 2 puncte).